

Величко В.Є., Рухманкова Г.В., Скрипачова Т.О., Пугачова І.В.

¹ кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри алгебри, ДВНЗ «ДДПУ»

²⁻⁴ студенти 5 курсу фізико-математичного факультету, ДВНЗ «ДДПУ»

e-mail: vladislav.velichko@gmail.com

СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПЕДАГОГІЧНОГО ВНЗ

В роботі розглядаються питання створення інформаційно-освітнього середовища педагогічного ВНЗу, наводяться шляхи створення середовища. Особливу увагу приділено структурному змісту освітнього середовища та особливості його створення для майбутніх вчителів.

Ключові слова: *інформаційно-освітнє середовище, LMS, підготовка вчителя*

Вступ

Створення та накопичення різних засобів інформаційно-комунікаційних технологій для навчальних закладів породжує цілий ряд проблем педагогічного характеру. Перш за все, слід відзначити очевидну відсутність якої-небудь системи в розробці, накопиченні та практичному використанні розрізнених інформаційних ресурсів педагогічного призначення. Як правило, подібні засоби ніяк не пов'язані між собою і невиправдано дублюють одну і ту ж інформацію. Засоби інформатизації, які використовуються в рамках одного навчального закладу, вимагають принципово різних методичних і технологічних підходів, накладають суттєві вимоги на знання і вміння студентів, що негативно позначається на ефективності навчального процесу [1].

Ще однією проблемою, пов'язаною з хаотичністю розробки і використання інформаційних технологій та ресурсів у навчальному закладі, є практична неможливість універсальної підготовки педагогічних кадрів, здатних комплексно використовувати переваги засобів інформаційно-комунікаційних технологій в навчальній, позанавчальній та організаційно-педагогічній діяльності.

Необхідне об'єднання в одну уніфіковану систему інформаційних ресурсів та технологій, що використовуються в усіх сферах діяльності вищого навчального закладу. Подібна система повинна бути доповнена загальними однотипними методологічними вимогами і рекомендаціями. А тому метою даної статті є різнобічний розгляд питань, що пов'язані з формуванням інформаційно-освітнього середовища педагогічного вузу.

Основна частина

Спроби формування інформаційно-освітнього середовища робляться в багатьох навчальних закладах, проте, як правило, вони зводяться до вирішення технічних проблем взаємозв'язку окремих засобів і технологій інформатизації. До цих пір не вирішені питання уніфікації змісту і методів, що характеризують використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій.

На роль подібної системи може претендувати інформаційно-освітнє середовище навчального закладу, обумовлене в багатьох публікаціях як сукупність комп'ютерних засобів і способів їх функціонування, які використовуються для реалізації навчальної діяльності. Більш точно інформаційно-освітнє середовище можна визначити як засноване на використанні комп'ютерної техніки програмно-телекомунікаційне середовище, що реалізує єдиними технологічними засобами і взаємопов'язаним змістовним наповненням якісне інформаційне забезпечення студентів, викладачів, адміністрацію навчального закладу і громадськість. Подібне середовище повинно включати в себе організаційно-методичні засоби, сукупність технічних і програмних засобів зберігання, обробки, передачі інформації, що забезпечує оперативний доступ до педагогічно значущої інформації і створює можливість для спілкування викладачів та студентів.

Інформаційно-освітнє середовище має будуватися як інтегрована багатокomпонентна система, компоненти якої відповідають навчальній, позанавчальній, науково-дослідній діяльності, вимірюванню, контролю і оцінки результатів навчання, діяльності з управління навчальним закладом [2].

Одним з найбільш значущих компонентів середовища є програмно-методичний комплекс, націлений на інформатизацію навчальної діяльності навчального закладу. Проектування, побудова та експлуатація навчальної компоненти повинні здійснюватися у строгій відповідності з широким комплексом вимог і рекомендацій психолого-педагогічного, методичного та технологічного характеру.

Однією з істотних сфер діяльності будь-якого навчального закладу, незалежно від рівня освіти, є наукові та методичні дослідження. Аспекти функціонування науково-методичної сфери діяльності навчальних закладів породжують окремий напрямок впровадження засобів ІКТ. Необхідно виділення в рамках середовища спеціальної компоненти, що інтегрує розрізнені засоби інформатизації науково-дослідної та методичної діяльності, здійснюваної педагогами. Відповідна компонента середовища повинна не тільки надавати засоби доступу до інформаційних ресурсів, значимим з точки зору наукової діяльності, але і надавати інструментарій для бібліографування, обробки,

зберігання та обліку інформаційних фрагментів, важливих з точки зору проведених розробок. Такі засоби можуть виявитися корисними при організації віддалених дистанційних взаємодій педагогів у сфері наукових досліджень.

Виділяють також позанавчальну компоненту інформаційно-освітнього середовища. Сфера позанавчальної діяльності навчального закладу на практиці використовує переваги засобів ІКТ досить рідко і безсистемно. Інформаційні технології здатні підняти на більш високий рівень позанавчальні заходи, які безпосередньо не пов'язані з основною навчальною діяльністю. Очевидна доцільність використання комп'ютерних телекомунікацій в міжособистісному позанавчальному спілкуванні. У даних областях від якості та рівня змістовно-методичної опрацьованості відповідних засобів ІКТ істотно залежить навчально-виховний ефект позанавчальної діяльності [3].

Основними інформаційними ресурсами, складовими позанавчального компоненту інформаційно-освітнього середовища повинні бути засоби інформування учнів і педагогів про плановані позанавчальні заходи, інформаційні засоби підтримки діяльності кураторів, засоби інформаційного забезпечення позанавчальної спілкування студентів, інформаційні засоби, необхідні для проведення культурно-масових і спортивних заходів, засоби управління позанавчальною діяльністю в навчальному закладі.

Великою сферою застосування засобів ІКТ є організаційно-управлінська діяльність навчальних закладів. В її автоматизації використовуються багато програмних систем та оболонок, такі як планувальники занять, системи бухгалтерського обліку, засоби розрахунку навчального навантаження і тарифікації, електронні бази даних про викладачів, студентів, засоби навчання і багато інших. У моделюванні, проектуванні і компонуванні інформаційно-освітнього середовища має сенс виділення спеціалізованої компоненти, що інтегрує інформаційні ресурси, що автоматизують обробку та передачу інформації в рамках організаційно-управлінської діяльності навчального закладу.

Формування інформаційно-освітнього середовища, що охоплює всі сфери діяльності навчального закладу, створює додаткові умови для всебічного аналізу показників освітнього процесу, дозволяє сформулювати цілісне уявлення про стан системи освіти, про якісні та кількісні зміни в ній.

На сьогодні існує два різних технологічних шляхи створення інформаційно-освітнього середовища. Перший з них, це створення середовища в рамках технічних можливостей університету. Реалізація цього принципу створення інформаційно-освітнього середовища є більш коштовною, але створене середовище може бути будь-якої доступної складності. Для розробки програмного забезпечення необхідно залучати представників усіх сфер навчально-

виховного та організаційного комплексів, для створення гармонійної та високопродуктивної системи.

Другий спосіб створення інформаційно-освітнього середовища полягає у використанні хмарних технологій. Перевагою цього способу є використання вже існуючих програмних, інформаційних та методичних засобів, а недоліком – використання наявних можливостей без можливості їх вдосконалення. Прикладом використання хмарних технологій може бути створене інформаційне середовище в соціальних мережах, збереження інформації на відповідних серверах, робота електронної пошти, створення блогів, системи обміну сповіщеннями, системи агрегації інформації тощо.

Створення інформаційно-освітнього середовища в педагогічному вузі особливо актуальне, так як його використання передбачає включення студентів в навчальний процес, створення умов для активної взаємодії викладачів і студентів та навчання в активному середовищі як в режимі off-line, так і в режимі on-line. Виконання цих умов формує у майбутнього педагога не тільки знання з використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі а і їх інтеграцію в навчальний процес, що в свою чергу підвищує методичну значимість отриманих у педагогічному вузі знань, вмінь і навичок.

Висновки

Перспективи використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі безсумнівно широкі. А їх використання в комплексі з науковими, методичними та організаційними наробками створює можливості для виховання педагога майбутнього. Педагога, який своїм прикладом ерудованості, обізнаності та навичками вільного володіння сучасними інформаційними технологіями надихатиме учнів не тільки до відмінних знань свого навчального предмету, а і до самоосвітньої діяльності.

Література

- [1] *Солдаткин В.И.* Информационно-образовательная среда открытого образования [Электронный ресурс] / В.И. Солдаткин // Всероссийская научно-методич. конф. — СПб.: Телематика, 2002. — Режим доступа до журн. : http://tm.ifmo.ru/tm2002/db/doc/get_thes.php?id=22
- [2] *Козырев В.А.* Гуманитарная образовательная среда педагогического университета: сущность, модель, проектирование : Монография / В.А. Козырев. — СПб.: Изд-во РГПУ им. А.И.Герцена, 2004.
- [3] *Гагарина Д.А.* Высокоразвитая информационно-образовательная среда вуза как средство формирования гуманитарной составляющей высшего профессионального образования / Д.А. Гагарина. — Пермь, 2010. — 178 с.